

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/6/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015000046
Dátum vydania rozhodnutia: 11.07.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:5015000046.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Petra Szaba a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí v Bratislave 11. júla 2016 v trestnej veci obvineného N. D. pre zločin vydierania podľa § 175 ods. 1, 2, písm. a), c), ods. 3 Tr. zák. Českej republiky a iné, vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. Ntc 46/2015, o dovolaní, ktoré podal obvinený N. D. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Michal Kruteka, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. februára 2016, sp. zn. 4 Urto 1/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného N. D. sa odmieta .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline 5. januára 2016 rozsudkom, sp. zn. Ntc 46/2015, podľa § 17 ods. 1 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí) rozhodol tak, že sa uznáva a vykoná rozsudok Krajského súdu v Brne, sp. zn. 61 T 7/2013 z 26. novembra 2013 v spojení s rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci, sp. zn. 2 To 59/2014 z 23. júna 2014, ktorým bol N. D., uznaný vinným ad 1/- 6/ zo zločinu vydierania podľa § 175 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. c/, ods. 3 písm. a/, písm. c/ Trestného zákonníka Českej republiky v štádiu pokusu podľa § 21 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky, ad 1a/ - b/ - z prečinu porušovania domovej slobody podľa § 178 ods. 1, ods. 3 Trestného zákonníka Českej republiky, ad 2a/ - e/ - z prečinu šírenia poplašnej správy podľa § 357 ods. 1, ods. 2 Trestného zákonníka Českej republiky, ad 1c/, 2f/, ad 5/ - z prečinu nedovoleného ozbrojovania podľa § 279 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky a odsúdený podľa § 175 ods. 3 Trestného zákonníka Českej republiky, za použitia § 43 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky, na úhrnný trest odňatia slobody na osem rokov a šesť mesiacov a zaradený pre výkon trestu do väznice so zvýšenou ostrahou. V zmysle § 517 ods. 2 Tr. por. a § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. krajský súd rozhodol, že odsúdený N. D. bude vo výkone trestu odňatia slobody pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie odsúdený N. D.. Oprel ho o nasledujúce dôvody. Zo zákonnej úpravy Českej republiky je nepochybné, že vo väznici „so zvýšenou ostrahou“ možno preradiť odsúdeného do iného typu väznice po nepretržitom výkone aspoň jednej štvrtiny trestu, najmenej však šiestich mesiacov. V Slovenskej republike môže odsúdený podať návrh o zmenu spôsobu výkonu trestu až po vykonaní polovice trestu, ak bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Zaradením odsúdeného do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia tak došlo k zhoršeniu postavenia odsúdeného. V otázke podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je Slovenská právna úprava pre odsúdeného prísnejšia - až po výkone troch štvrtín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody na rozdiel od dvoch tretín vymedzených českou právnou úpravou. V spise vedenom na krajskom súde sa nenachádza záznam o predchádzajúcej dohode justičného orgánu Českej republiky s justičným orgánom Slovenskej republiky o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia. Rozsudkom Krajského súdu Žilina nebol uznaný aj trest vyhostenia z územia Českej republiky na dobu neurčitú. Rozsudkom krajského súdu došlo len k čiastočnému uznaniu rozhodnutia českého súdu. Čiastočné uznanie a výkon rozhodnutia môže súd urobiť len po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu. Porušené boli práva odsúdeného na osobnú slobodu a na spravodlivý súdny proces. Navrhol zrušiť rozsudok krajského súdu.

Najvyšší súd na podklade odvolania odsúdeného preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že je čiastočne dôvodné v tom, že Krajský súd v Žiline v súlade s článkom 17 ods. 2 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, nezohľadnil príkaz v tomto článku uvedený a to, že súd rozhodnutím podľa odseku 1 nahradí trestnú sankciu takou trestnou sankciou, ktorú by mohol uložiť, ak by v konaní o spáchanom trestnom čine rozhodoval; pritom dbá o to, aby takto uložená trestná sankcia nezhoršila postavenie odsúdeného.

Na rozdiel od Krajského súdu v Žiline potom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 16. februára 2016, sp. zn. 4 Urto 1/2016 pri nezmenenom výroku o vine uvedenom v rozsudku Krajského súdu v Brne, sp. zn. 61 T 7/2013 z 26. novembra 2013 v spojení s rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci, sp. zn. 2 To 59/2014 z 23. júna 2014, ako i dĺžke trestu odňatia slobody (osem rokov a šesť mesiacov) pre výkon uloženého a uznaného trestu odňatia slobody bez jeho premeny zaradil obvineného N. D. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený N. D. dovolanie, v ktorom videl naplnenie troch dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1, písm. c) (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), písm. g), (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) a písm. i) Trestného poriadku, (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) tým, že v predmetnom prípade nebolo rozhodné, že Česká strana žiadala o uznanie celej výrokovej časti svojho rozsudku alebo len jej časti, rozhodné podľa dovolateľa bolo, že v predmetnej časti malo dôjsť k dohode justičného orgánu Českej republiky a justičnými orgánmi Slovenskej republiky o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia.

Obvinený N. D. pritom poukázal na to, že z dikcie znenia § 17 ods. 1, 2 zák. č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov vyplýva, že rozhodnutie o čiastočnom uznaní a výkone rozhodnutia môže súd urobiť len po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu.

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. Ntc 46/2015 z 5. januára 2016 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Urto 1/2016 z 19. februára 2013 a Krajskému súdu v Žiline prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa vyjadrilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré uviedlo, že Rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV zo dňa 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenia osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (ďalej len „rámcové rozhodnutie“), ani transpozičný predpis, ktorým je zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z., o výkone väzby v znení neskorších predpisov, nedefinujú formu dohody v prípade čiastočného uznania a výkonu rozhodnutia.

Na základe vyššie uvedeného má Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky za to, že uvedená dohoda bola konkludentne uzavretá, v opačnom prípade, ak by takáto dohoda neexistovala, štát pôvodu by vzal osvedčenie späť v zmysle článku 10 ods. 2 rámcového rozhodnutia.

Krajská prokuratúra v Žiline k dovolaniu uviedla, že k uznaniu uvedených cudzozemských rozhodnutí došlo v súlade s Osvedčením.

Pokiaľ ide o trest vyhostenia, ten nebolo možné uznať na území Slovenskej republiky, keďže ide o občana tohto štátu, ani podľa vyššie citovaného zákona nemožno takýto druh trestu uznať v tomto konaní a tento ani Krajský súd Brno, pobočka Zlín správne nežiadal uznať, ním zaslané Osvedčenie takýto druh trestu neobsahuje. Prokurátor preto navrhol dovolanie podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/, písm. g/, písm. h/, písm. i/ Trestného poriadku, na ktorých naplnenie obvinený poukazuje v písomných dôvodoch dovolania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom, ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Je potrebné uviesť, že námietky, ktoré sú obsahom podaného dovolania, uplatňoval obvinený už v priebehu odvolacieho konania, pričom týmito námietkami sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku v potrebnom rozsahu zaoberal, a preto v tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na podrobné zdôvodnenie

napadnutého rozsudku.

Dovolací súd po preštudovaní spisového materiálu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu uznávacieho konania došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu.

V napadnutom rozsudku bolo poukázané na to, že uznávacie konanie má zo zákona špecifický charakter a súd rozhoduje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti odsúdeného a jeho obhajcu, pretože ide o neverejné a písomné konanie, preto sa na tomto konaní odsúdený nezúčastňuje osobne, ani prostredníctvom obhajcu. Keďže nejde o konanie vo veci samej, súd otázku viny, či prípadnej nevinu, neskúma (ani nesmie skúmať), odsúdenému sa neposkytuje ochrana zodpovedajúca postaveniu obvineného v trestnom konaní, neposkytuje sa mu ani právo na výsluch či vyjadrenie, ani právo byť zastúpený obhajcom. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva k použiteľnosti článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach na uznávacie konanie neexistuje. Aj tu však možno analogicky uplatniť judikatúru k článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ktorá sa týka extradičného konania, predovšetkým pokiaľ ide o stanovisko Európskeho súdu pre ľudské práva, že článok 6 sa vzťahuje výlučne na meritórne konanie, teda na konanie, v ktorom sa skúma vina alebo nevina jednotlivca z hľadiska spáchania trestného činu. Keďže slovenský súd v rámci uznávacieho konania otázku viny či nevinu skúmať ani nesmie, nejde o konanie, ktoré by muselo spĺňať štandard stanovený článkom 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

Napokon rovnako ako pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1, písm. g) Tr. por. obvinený konkrétne nepoukázal na skutočnosti, ktorými malo dôjsť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu, okrem porušenia článku 17 ods. 2 veta druhá zákona č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z., o výkone väzby v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na to, že dovolací súd nie je oprávnený za obvineného domýšľať dovolacie dôvody, sústredil svoju pozornosť na ním uvádzané pochybenie, keď pri (podľa názoru obvineného) čiastočnom uznaní trestnoprávných rozhodnutí Českej republiky, nedošlo k dohode medzi justičnými orgánmi Českej republiky (ako orgánmi štátu pôvodu) a justičnými orgánmi Slovenskej republiky (ako vykonávajúcimi orgánmi).

Zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov je už podľa názvu zákonom slúžiacim na uznávanie a výkon rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody. Nie inej sankcie.

V súlade s názorom prokurátora k podanému dovolaniu dovolací súd vyslovuje, že podľa uvedeného zákona inú trestnú sankciu než spojenú s odňatím slobody nie je možné uložiť.

Z týchto dôvodov ani Krajský súd v Brne v návrhu na uznanie svojho rozhodnutia a v pripojenom Osvedčení nežiadal uznanie českých rozhodnutí vo výrokoch o uloženom treste vyhostenia, ale len vo výroku o uloženom treste odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky potom postupoval správne a v súlade so zákonom, keď v napadnutom rozsudku vyslovil, že nie je možné akceptovať argumentáciu odvolateľa, že predchádzajúca dohoda justičného orgánu Českej republiky s justičným orgánom Slovenskej republiky o čiastočnom uznaní a výkone posudzovaného rozhodnutia nebola uzavretá. Už v názve Osvedčenia (čl. 2) je uvedené, že ide o čl. 4 Rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 viažuceho sa k ukladaniu trestu odňatia slobody alebo opatrení spojených so zbavením osobnej slobody za účelom ich výkonu v Európskej únii. Na predposlednej strane Osvedčenia (čl. 9) v kolónke Údaje o treste sa uvádza iba trest odňatia slobody. Česká strana nežiadala o uznanie a výkon trestu vyhostenia z územia Českej republiky na dobu neurčitú. V tomto smere je bez najmenších pochybností preukázané, že k uzavretiu predchádzajúcej dohody v intenciách, druhej vety ods. 1 § 17 Zákona o uznávaní a výkone rozhodnutí došlo.

K tomu dovolací súd dopĺňa, že uznanie cudzozemského rozhodnutia vo výroku o treste vyhostenia voči vlastnému - slovenskému občanovi, aj ak by to bolo omylom českou stranou navrhované vylučuje ústavný poriadok Slovenskej republiky a je v rozpore s princípmi zakotvenými v článku 23 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa nich každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť a nemožno ho vyhostiť.

Vzhľadom k uvedenému je potrebné uviesť, že za daných okolností nebolo nutné uzatvorenie akejkoľvek dohody o uznaní trestu uloženého obvinenému N. D., iba ak by išlo o výslovne formálne chápanie § 17 ods. 1, 2 zák. č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov.

V takom prípade je treba prisvedčiť aj argumentácii Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, že k uzatvoreniu dohody o navrhovanom uznaní českých rozhodnutí došlo konkludentne - mlčky, pretože Rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 viažuce sa k ukladaniu trestu odňatia slobody alebo opatrení spojených so zbavením osobnej slobody za účelom ich výkonu v Európskej únii, formu dohody neustanovuje.

Česká republika prostredníctvom svojich orgánov v predloženej Osvedčení navrhla uznať v súlade so zákonom č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z.z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov, len uznanie svojich rozhodnutí vo výrokoch o vine a uloženom treste odňatia slobody a jeho výkone a Slovenská republika prostredníctvom svojich orgánov taký návrh akceptovala. Tým došlo k dohode o uznaní rozhodnutí tak, ako to česká strana navrhla.

Z týchto dôvodov dovolací súd nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku.

Najvyšší súd na tomto základe, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejmé nenaplnenie dôvodov dovolania uplatnených obvineným, a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.